

Informatiebeschikking ziet ook op buitenlandse bankrekeningen die nog niet bekend zijn op het moment waarop de beschikking is vastgesteld

Instantie	Conclusie A-G IJzerman, 17-03-2021 nr. 20/00889,20/00892
Zaaknummer(s)	20/00889,20/00892
Datum uitspraak	17-03-2021
Belastingjaar/tijdvak	2015
Rubriek	Formeel belastingrecht
Wetsartikelen	AWR - art. 47, AWR - art. 52a
ECLI	ECLI:NL:PHR:2021:262
Brondocumenten	Beroepschrift in cassatie bij HR nr. 20/00889, Beroepschrift in cassatie bij HR nr. 20/00892, Conclusie A-G IJzerman 17 maart 2021 nrs. 20/00889 en 20/00892
Auteur	mr. J.W. Bosman
NTFR	2021/1358
Datum publicatie	22-04-2021
NTFR	

Samenvatting

Het gaat in dit geval om het beroep in cassatie van belanghebbende tegen Hof Arnhem-Leeuwarden 28 januari 2020 (nrs. 18/00923 t/m 18/00935, niet gepubliceerd op rechtspraak.nl) en het daarmee samenhangende beroep in cassatie van de erven, eveneens belanghebbenden, tegen de uitspraak van hetzelfde hof van dezelfde datum (nrs. 18/00910 t/m 18/00922, NTFR 2020/454). De staatssecretaris heeft incidenteel beroep in cassatie ingesteld.

Belanghebbenden hebben een beroep op de inkeerregeling gedaan voor het niet in eerdere aangiften IB vermelden van vermogensbestanddelen op twee in het buitenland aangehouden bankrekeningen. De inspecteur heeft informatiebeschikkingen afgegeven met het verzoek de gegevens en inlichtingen te verstrekken over de inkomsten en/of het vermogen in de jaren 2001 tot en met 2013, als vermeld in de bijlage 'Gespecificeerde verklaring vrijwillige verbetering'. Belanghebbenden hebben bezwaar gemaakt tegen de informatiebeschikkingen.

Het hof heeft geoordeeld dat de rechtmatigheid van een informatiebeschikking dient te worden getoetst naar het moment waarop die beschikking is vastgesteld en in het licht van de specifieke omstandigheden op dat toetsingsmoment. Naar het oordeel van het hof heeft de inspecteur zich op het toetsingsmoment geen oordeel kunnen vormen over de vraag of de vereiste aangifte is gedaan, omdat belanghebbenden geen enkel inzicht hebben gegeven in de saldi van de twee buitenlandse bankrekeningen in de jaren 2001 tot en met 2013. De omstandigheid dat (mogelijk) niet de vereiste aangifte is gedaan, met als gevolg dat de bewijslast al om die reden wordt omgekeerd, staat daarom volgens het hof niet in de weg aan het vaststellen van de informatiebeschikkingen.

Het hof heeft in beide zaken geoordeeld dat de informatiebeschikkingen alleen betrekking kunnen hebben op de twee in de inkeerbrief vermelde bankrekeningen. Art. 47 AWR kan naar het oordeel van het hof niet zo ruim worden uitgelegd dat dit artikel ook ziet op de op het toetsingsmoment nog onbekende buitenlandse bankrekeningen. Het hof heeft de informatiebeschikkingen vernietigd voor zover zij geen betrekking hebben op de in de inkeerbrief vermelde bankrekeningen. Voor zover de informatiebeschikkingen wel betrekking hebben op de in de inkeerbrief vermelde bankrekeningen, hebben belanghebbenden naar het oordeel van het hof onvoldoende ingebracht om de conclusie te rechtvaardigen dat de door de inspecteur van hen gevraagde informatie wel zou zijn verstrekt.

Belanghebbenden hebben beroep in cassatie ingesteld tegen het oordeel van het hof dat de inspecteur zich op het toetsingsmoment geen oordeel kon vormen over de vraag of de vereiste

inspecteur zich op het toetsingsmoment geen oordeel kon vormen over de vraag of de vereiste aangifte is gedaan en tegen het oordeel van het hof dat belanghebbenden onvoldoende informatie hebben verstrekt over de in de inkeerbrief vermelde bankrekeningen. In dit kader merkt de advocaat-generaal op dat de 'Handreiking wet Dezentjé' – die naar aanleiding van een WOB-verzoek openbaar is gemaakt – waarop belanghebbenden zich beroepen, geen regels bevat die zich er naar inhoud en strekking toe lenen om jegens de bij de desbetreffende regeling betrokkenen als rechtsregel te worden toegepast. Ook overigens ziet de advocaat-generaal geen aanwijzingen dat sprake is van onzorgvuldig handelen door de inspecteur of dat met het vaststellen van de informatiebeschikkingen de grenzen van de redelijkheid zouden zijn overschreden.

De staatssecretaris heeft incidenteel beroep in cassatie ingesteld tegen het oordeel van het hof dat de informatiebeschikkingen moeten worden beperkt tot de twee in de inkeerbrief vermelde bankrekeningen.

A-G IJzerman meent dat het hof een te strenge maatstaf heeft aangelegd en daarmee is uitgegaan van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat art. 47 AWR niet zo ruim kan worden uitgelegd dat dit artikel ook ziet op de op het toetsingsmoment van de afgifte van de informatiebeschikkingen nog onbekende buitenlandse bankrekeningen. Het gaat er volgens de advocaat-generaal om of de inspecteur in redelijkheid kon vermoeden dat er nog meer buitenlandse bankrekeningen waren, zodat hij in redelijkheid tot zijn oordeel heeft kunnen komen dat de gevraagde informatie van belang kan zijn voor de belastingheffing. Daaraan is in dit geval in feite voldaan, aldus de advocaat-generaal. De conclusie strekt ertoe dat de onderscheiden beroepen in cassatie van belanghebbenden ongegrond dienen te worden verklaard en het incidenteel beroep in cassatie van de staatssecretaris gegrond.

Commentaar

Mag een informatieverzoek ex art. 47 AWR zien op buitenlandse bankrekeningen die op dat moment nog onbekend zijn? En hoe dient een dergelijk informatieverzoek te zijn geformuleerd? Die vragen staan centraal in onderhavige zaak.

De casus is – kort gezegd – als volgt. Belanghebbenden doen een beroep op de inkeerregeling wegens banktegoeden op twee bankrekeningen in het buitenland (Zwitserland en Spanje). De fiscus verzoekt om nadere gegevens en gebruikt hiervoor als bijlage de gestandaardiseerde 'Gespecificeerde verklaring vrijwillige verbetering'. In deze verklaring wordt in zijn algemeenheid verzocht niet aangegeven inkomsten, erfenissen, schenkingen en bezittingen en schulden op te geven. De fiscus ontvangt geen reactie van belanghebbenden en legt een informatiebeschikking op. In de informatiebeschikking verwijst de fiscus naar de gevraagde informatie zoals opgenomen in de gespecificeerde verklaring vrijwillige verbetering. Belanghebbenden maken bezwaar en stellen beroep en vervolgens hoger beroep in.

Hof Arnhem-Leeuwarden stelt belanghebbenden in het gelijk wat betreft dat deel van de informatiebeschikking dat niet ziet op de twee genoemde bankrekeningen in Zwitserland en Spanje. De fiscus mag niet verzoeken om informatie over buitenlandse bankrekeningen die op dat moment nog onbekend zijn, aldus het hof. Dit gelet ook op de wetsgeschiedenis bij art. 52a AWR waarin is genoemd dat het voor de hand ligt dat de inspecteur nauwkeurig omschrijft wat hij verwacht van de informatieplichtige en goed motiveert waarom hij meent dat het gevraagde relevant kan zijn voor de belastingheffing van deze betrokkene (Kamerstukken II, 2008-2009, 30 645, nr. 14, p. 10-11).

In zijn incidentele beroep in cassatie richt de staatssecretaris zijn pijlen op dit oordeel van het hof. Volgens de staatssecretaris is het van cruciaal belang dat de inspecteur nog vóór het vaststellen van de informatiebeschikking informatie ontving dat een van de twee belanghebbenden niet opgegeven vermogensbestanddelen aanhield of had aangehouden bij een bank in België. De fiscus had kortom een gerechtvaardigd vermoeden dat er mogelijk nog meer informatie niet werd verstrekt, aldus de staatssecretaris.

De conclusie van de advocaat-generaal strekt tot gegrondverklaring van het incidentele beroep in cassatie van de staatssecretaris. Daarnaast het hof te verklaren dat de informatiebeschikkingen

cassatie van de staatssecretaris. Daar waar het niet valt over het ruim geformuleerde informatieverzoek (een carte blanche), stapt de advocaat-generaal over deze formulering heen. Het gaat erom of de inspecteur zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat de gevraagde gegevens en inlichtingen van belang kunnen zijn voor de belastingheffing, en dat is het geval, aldus de advocaat-generaal. Bovendien heeft de inspecteur ter zitting toegelicht dat het informatieverzoek (enkel) ziet op buitenlandse bankrekeningen *voor zover het vermogen van de in de inkeerbrief vermelde rekeningen daar naartoe is overgemaakt*. De advocaat-generaal memoreert dat voor de bevoegdheid van de inspecteur tot het stellen van vragen ex art. 47 AWR niet vereist is dat vaststaat dat een belanghebbende in de desbetreffende jaren over een bankrekening beschikte. Een redelijk vermoeden volstaat immers (HR 1 november 2013, nr. 12/02792, NTFR 2014/219). Uit deze rechtspraak leidt de advocaat-generaal af dat de inspecteur ook mag vragen of een belanghebbende beschikte over nog meer (andere) buitenlandse bankrekeningen wanneer er een redelijk vermoeden is dat deze bankrekeningen (hebben) bestaan. Dit vermoeden was in casu aanwezig ten tijde van het opleggen van de informatiebeschikking, gelet op het bestaan van de niet opgegeven Belgische bankrekening.

Het meest in het oog springende onderdeel van onderhavige conclusie is het feit dat de advocaat-generaal het hierboven gecursiveerde gedeelte betreft in zijn afwegingen. Hij kiest ervoor niet de letterlijke tekst van het informatieverzoek te toetsen, maar alle gegevens die de inspecteur ter beschikking stonden op het moment dat hij het informatieverzoek deed. De toetsingscriteria grijpen terug op de rechtspraak van de Hoge Raad omtrent art. 47 AWR. Een op geen enkele wijze gespecificeerd informatieverzoek repareert de advocaat-generaal vanwege de verschillende omstandigheden die vragen oproepen, lees: het mondjesmaat verstrekken van informatie en het nalaten een bankrekening in België op te geven.

Je kunt met recht stellen dat deze aanpak een knauw inhoudt voor burgers die vertrouwen en zekerheid moeten kunnen ontleen aan een informatieverzoek. De informatiebeschikking is immers het startpunt van een bezwaar- en beroepsprocedure en tevens een houvast voor burgers die de vergaande bevoegdheden van de fiscus aan de orde stellen. Ten behoeve van die procedure en de rechtspositie van burgers helpt het niet wanneer de fiscus een carte blanche mag spelen die hij niet of pas op een later moment hoeft te onderbouwen.

Daar staat tegenover dat een open geformuleerde informatiebeschikking past bij de open norm van art. 47 AWR en de rechtspraak van de Hoge Raad. Die rechtspraak beschermt burgers al tegen een overheid die zonder goede reden informatie opvraagt, zoals de advocaat-generaal ook memoreert. En in deze zaak bestond nu juist wel een goede reden om nadere informatie op te vragen bij de weinig welwillende belanghebbenden.

[1] J.W. Bosman, advocaat te Deventer.

Datum: 21-4-2021

Bron: <https://www.ndfr.nl/NTFR/Details/NTFR2021-1358>

Copyright - Sdu - Alle rechten voorbehouden.